

ff

— Déixam arreglar-me bé
 qu' així al ball faré furor
 entre 'l varonil mosqué ..
 Està clar... me dich Mercè
 y haig de fer festa major

A festes de la Mercé

A pesar d' ésser Palautordera un poble tan arreconat, també hi arriben las notícias de ciutat y 'ls calendaris de paret.

Per aquestas notícias y per aquets calendaris va enterarse 'l vell Nadal de que havia arribat la festa major de Barcelona y després de rumiar's ho degudament y després de comptar ab lo cap de 'ls dits lo que li havian deixat las cullitas del mestall y de las *trumpas*, y lo que li deixaria un cop venuda la cullita del ví, s' aconsellá ab la L'úcia, cridá al noy, en Felipó, l' enviá á buscar un full de paper blanch á la casa rectoral, y després d' afegir vinagre al polsós tinterarreconat en las golfas, assentantse al cap de taula ab lo concurs de la L'úcia, dictá al xicot la següent carta, que transcrich ab la mateixa ortografia

Cañor don Pablo Castillotuerto
en la calle del Pilar (antes del Gusano)
de Barcelona.

Hestimado amijo y querido higo de leche; Sabrás como yo y la de casa, gunto con el higo Felipe que como más enletrado describe la presente, sabiendo caseis fiesta macor en esa de Barcelona nos amos desidido de venir el dilunes y recibirás recados de la propia y del higo y lo es tu d' do que tapresia
Sebas Tian Navidad»

La carta (diguemne carta) fou tirada al correu y 'l vell Nadal, la dona y 'l noy comensaren á fer los preparatius de la marxa.

En resúm; lo dilluns vigilia de la Mercé, vestits de pontifical, ab espadenyas novas y barretina de moch de gall, ells y agensada la Llúcia ab lo milloret de sas robas, baixaren de bon mati á la estació de Sant Celoni y pujant al primer tren que passá envers Granollers, empengueren lo viatge cap á la ciutat de 'ls Comtes.

Durant lo trajecte, mentres en Felipó que no havia viatjat may en ferro carril, s' extassava contemplant lo paisatge, abocat en una de las portellas del vagó, lo vell Nadal y la L'úcia discutían sobre la probable arribada que 'ls faria en Pahuet, lo seu fill de llet.

—Ja estás ben segur de que haurá rebut la carta?

—Be m' ho crech. Las entressenyas son mortals. En lo carrer del Cuch, qu' avuy 's diu de la Mare de Deu del Pilar, tothom el coneix. Además si s' hagués mudat ja 'ns ho hauria escrit.

—Pobre Pahuet. Ja no 'l coneixeré. ¿Quants anys fa que no l' hèm vist?

—D' allavors de la *disposició*... Ja fa propet de tretze anys. Veyám si 'ns esperarà á la estació.

—Aixís m' ho espero.

—Pare ¿qué falta molt per arribar á *Braselona*?

—Desseguit hi som. Aquesta estació y l' altra.

—Donchs apa, comenséu á arreglar els fatos.

Y pare y fill obehint la indicació de la Llúcia, comensaren á estirar de sota 'ls assientos un sens fi de saquets y mocadors ab roba, fruytas y llegums.

Quan lo tren moderá sa velocitat y entrá magestuosament dintre la estació, tots tres baixaren carregats de bultos y 'l vell Nadal, la seva dona y 'l xicot agafat á las faldillas de sa mare després de donar els cartóns á la porta, buscaren al Pahuet entre 'ls que s' esperavan.

Pero 'l Pahuet no hi era. En cambi en Felipó ja anava á clatelladas ab un d' aquells que portan baguls, puig 'l xicot 's creya que la sollicitud del trin-xerayre, era perque li volia robar un sach de fesols.

Rajantlos sanch del nas á tots dos combatents, van descompartirlos y anaren nostres viatjes á mans de 'ls burots que 'ls van registrar tots 'ls farsells acanantlos vuyt pessetas de dret de portas.

Surtint de la estació, van dirigirse al carrer de 'n Cuch. Mes, poch segurs del camí, rodaren tres horas pe 'ls encontorns de Santa Catarina fins qu' un municipal amable 'ls acompanyá al carrer de son fill de llet.

Mes aqui foren els apuros. Al pis que 's creyan trobar hi en Pahuet va surtirlos un carrabiner castellá y ab mals modos va dils'hi que no sabia rés de tal subjecte. Baixaren tots mocats y recordantse qu' ab los de la tenda de sota hi havia antany molta franquesa, preguntaren alli. La tenda feya dos anys qu' havia sigut traspasada.

S' enteraren de qui era 'l vehí més vell del carrer que resultá ser 'ho 'l betas y fils. Pero aquest, enemistat ab en Pahuet de resultas de una cana de roba que sols tenia tres pams y mitj, va dirlos per venjarse, que 'l que buscavan era á la Vall d' Aran.

Armantse de resignació 's dirigiren al hostal de la Bona Sort y demanaren posada. La gran afluencia de *calets* feya que no més quedés disponible la pallissa. Resultat, que per vuyt rals diaris l' hostaler accedí á guardarlos els fatos y á deixarlos dormir al estable. En quan á la teca, com ja 's portavan las provisiones y de pa á tot arreu ne venen, fàcilment van arrenjarse.

* *

Ressenyar la odissea barcelonina d' aquells fils de Palautordera durant los dias que s' arrossegaren per la ciutat comtal, sería feyna llarga.

Incansables y tossuts, s' empenyaren en veure'ho tot, ab tot y no haverhi res.

Els aparadors de las botigas van fer badar un pam de boca al noy Felipó. La electricitat y 'ls llums enlluhernaren á la bona Llúcia, los tramvias eléctrichs feyan enfabar continuament al vell Nadal. A més d' aixó, per poch deixan la pell á la plassa de Catalunya entre 'ls *cruces* de 'ls tramvias. Y ben prim se 'n va anar com no perden totas las prendas de sa indumentaria, una nit que 's quedaren á dormir en las cadiras de la Rambla.

També van visitar las *fieras* del Parque ahont en Felipó va gastar setanta céntims ¡un capital! atipant de llonguets al *Avi* y rebé dos castanyots per fer setze demunt de la levita d' un senyor. Lo vell, badant en lo Museo Martorell, va trencar una vitrina senyalant ab la vara y ab la mateixa vara va *senyalar* al empleat que li reclamava 'ls vidres trencats. ¡Sort qu' ab quatre duros s' arreglá tot!

En resúm 'ls tres forasters ho van veure tot, van estar per tot y al últim cansats de tot van entornarsen al poble, no sense recans, puig lo que 'ls dolia més era no haver trobat al Pahuet.

* *

*
**

Durant la tornada, que fet y fet tingué lloch lo mateix dia de la Mercé per quedarlos los quartos justos, lo vell Nadal y la Llúcia ho discutiren lo de 'n Pahuet.

—¿Sabs qu' es molt estrany que no 'ns hagi avisat el cambi de casa?

¡Pobre fill meu! deya ella... ¡Qui sab, potser ja es mort!

—Ca, no ho crech aixó. Si fos mort ja 'ns ho hauria avisat, deya convenent el vell.

Arrivaren á Sant Celoni y al baixar del tren trobaren á un de Palautordera que 'ls digué;

—Ep, Nadal; al poble hi ha un que demana per vos.

—Y ara ¿qué dius? ¿qui es?

—No ho sé. No més sè qu' es un que fa jochs de mans y arrenca caixals.

Plens de curiositat 's dirigiren á la vila y el primer que 'ls surtí á rebre fou en Pahuet, lo mateix Pahuet qu' ells buscavan per Barcelona.

—Y ara xicot ¿d' ahont surts? digué 'l vell. Tant qu' hém preguntat per tu allá baix!

—Ja ho veyeu dido, cosas del mon!

—¿Y perquè no escribias allá ahont érats?

—Perquè no era en lloch, per lo mateix que soch per tot arreu... Vaig corrent pobles.

—¿Y qué fas?

—Lo que puch. Ara per ara arrenco caixals. Ja veuréu; els oficis marxan molt malament y no m' ha quedat més recurs per fer anar las barras, que tafanejar las de 'ls demés.

—Y tant que diuen de Barcelona!...

—Es bona, si la bossa sona. Veus'ho aquí.

—Tens rahó, fill meu; per xó n' havèm fugit, perquè á nosaltres ja no 'ns sonava...

Y 'l vell Nadal 's girá las butxacas al inrevés y sols li van caure dos céntims y algunas mallas de pá

RAMON BERENGUER.

Bibliografia

El partido romerista, folleto per D. Manel Lorenzo d' Ayot.

Lo director de la revista «La reforma literaria» ha publicat un petit folleto en el que canta las excelencias del partit romerista y presenta al senyor Romero Robledo com l' home providencial qu' ha de regenerar á Espanya. Tanta es la devoció que 'n Romero Robledo li inspira al senyor Lorenzo D' Ayot que arriba á considerarlo com «el primer polítich del mon» (?) Es clar que nosaltres no podém estar ni de molt conformes ab la citada opinió puig si 'l senyor Ayot creu que l' expollo es lo primer polítich del mon nosaltres el considerem lo més funest d' Espanya, pais de polítichs funestos.

Deixant apart las apreciacions polítiques ab las que repetim, no podém estarhi conformes, lo folleto del Sr. D' Ayot 's deixa llegir ab gust per lo ben escrit. Son preu es de 0'25 ptas.

També hem rebut un exemplar de *Ditxosos coloms*, joguet cómic en un acte y en prosa, original de J. Bernadó y March, estrenat ab grandió exit en lo teatro «Lope de Vega», la nit del 19 de Novembre 1898.

Aquesta obreta se ven á 2 rals en las principals llibrerias y en la LITOGRAFIA BARCELONESA DE RAMON ESTANY, S. Ramón, 6.

Aixis mateix se 'ns ha favoregut ab l' *Eclipse de llunas*, sarsuela catalana en un acte y en prosa, original de Joaquim Borrell y música del mtre. Miquel Moncalp, estrenada ab éxit satisfactori en la vetlla del 26 de Maig últim en lo «Centre Catalunya» de S. Martí de Provencals.

Remerciém dugudament l' atenció de sos autors.

REBRECHS

D' un llibre de quèntos que n' hi hán... ¡cinco cientos!

Fent lo pagès

Anava dalt d' un tranvia un pagés d' aquí 'ls voltants, que acabava de brenarse una torradeta ab all.

—¡Quina pudó d' all féu, mestre! (li digué 'l vehí. —¡Aixó ray... (respongué 'l pagés ab sorna) ¡Ja hi estich acostumat!

Filosofia cega

Pe 'l carré passava un cego, de nit, portant un llumet y un canti, quan un va dirli:

—Lo dur llum de qué us serveix?

—Perqué no 'm trenquin lo canti 'ls que hi veuen, respongué.

Á la Rectoria

—Quan resém lo *Pare nostre*

perqué dihém "*nosre pá de cada dia* (li deya

un noy á mossen Joan?

¿No sembla que més valdria

demaná 'l pá de tot l' any?

—¿Pá per tot l' any? (va respondre)

¡Si no 'l podríam menjar

de tant sech! Lo pá del dia

sempre es tóu... ¡qu' ets animal!

Llógica ratera

Varen agafá infraganti

á un *mos-ega* en un café

que birlá tres culleretas

y 's disculpava dihent:

—Com que sentia á dir sempre

per tot que, per quedar bé

al café s' hi té de pendre

alguna cosa, ¿qu' he fet?

las he prés perquè no diguin

que allí no habia prés rés.

Sortida de gepich

Per la Rambla 's passejava un geperut molt trempat, quan vá sentir que uns *burletas* deyant al seu gep signant:

—¡Sembla Isop!—¡Si que s' hi assem-Salta 'l geperut.—¡Y es clar. —bla, que m' hi haig d' assemblar, per forsa! si faig parlá als animals!

Al Jutjat

—Puch presentar, senyor Jutge, sis testimonis ó set

que van veure qu' entregava

á n' aquet senyor ben cert!

'ls trenta duros y céntims

que diu qu' encare li déch.

—Si aixó pot servir de proba,

jo 'n puch presentar sis cents

que no van veure, li juro,

que aquet me dés cap calé.

PEPET DEL CARRIL.

POT - POURRI INTERNACIONAL

—No te tires Reverte... dich Valeriano
—Aguántim don Mateu que sino li trech la moca,

Lo Czar visita la Fransa
y li fan ovacions grans
pro fêm constar que 'ls francesos

—Molt me plau veure, vehina,
que fassi dissapte aixi,
pero si pot ser... ¡no tiri
la bruticia al seu vehit!

EL CONFLICTE MARRROQUI

TANGER.

Guiats per la set de informació, hem enviat al Marroch a nostre actiu redactor artistich Sidi-Ben Costa, perquè coneix l'árabe, practica 'l francès y altres llengüas vivas y mortas. Aquest ens telegrafia lo següent.

Tánger. 22. A 3/4 de 15. Acabo de veure a Mahomet Torres. És un árabe que la sab molt llarga ex-escapat de Ceuta. M'ha dat cartas de recomanació per trohar als cautius.

Pel camí. 23. A quarts tocats de 5. Baix la guia y conducta del c'cero-ne Ben-Sabatot 'm dirigeixo a Ancira lloch abont son els presoners.

Ancira, 23. A las 13. En aquest moment me 'ls presentan. la es una nana rabassuda més peluda que la panxa d'un ch; está columnaria. Ell balla flamench acompanyantse ab pandero. M' confessan que ja están bé y no 's volen moure.

Sota una palmera. 23. A las 16. Hi acordam: també no mourem. Aixó es Xauxa. Els dátils van baratos y 'ls moros sons bons subjectes. Me declaro en cautivitat voluntaria. Ja enviaré dibuixos.

MAS PRIMERAS RELACIONES

Aquell mitj dia á casa
hi hagué un terrabastall
terrible. Lo meu gueto,
per l' amo ja avisat,
va rébrem á la escala,
va péndrem per la má
y un cep del pís á dintre
va dirme; —;S' ha acabat!
;Ja estíeh de tas malesas
fins més amunt del cap!

Veyam. . vull que m' expliquis
ab tots los seus detalls,
d' aquest matí 'ls teus passos...
Tenim per un costat
qu' ans de las sis, fugías
sens dirme «Deu vos quart»
Tenim que lo teu amo
m' envía aquest volant
dihent qu' avuy hi arribas
ben prop d' un' hora tart
¿Qu' has fet en tanta estona?
;Contèstam punta en blanch!..

En vá; ni crits ni súplicas
van ferme declarar ..
Lo més que responia
al véurem atrapat;
—Hi anat á pendre 'ls ayres
no m creya fer cap mal...
— Veyám y ¿cóm s' explica
lo fer tart al despaig?
— Aixó es perquè 'l rellotje...
;se 'm deu haver parat!
— Molt bé; va dirme 'l pare
No vols ja serme franch!...
sospito en ta conducta
que hi há un *algo* amagat...
No obstant, tu vols callarho;
no importa, ves callant
bé prou que, tart ó d' hora
la causa se sabrá!...

Y guárdat que resulti
alló que 'm vaig pensant
fill meu perque allavoras
hi haurá crostó .;y molt llarch!

Vaig arronsar las espatllas
y vaig girarme d' esquena
y vaig posarme á dinar
afectant indiferencia.
No obstant, la rata m corria;
—;Redeu, quina mala estrella!
pensava jo. . ;Quins disgustos
per culpa de la morena!
Quan la primera entrevista
ja hi hagué per tots dos llenya
y en la segona, si es cert
que encar no m' ha tocat rebre,
en cambi hi ha gran maror
á casa, igual qu' á la feyna.

Esta vist, la Montserrat
'm porta mala planeta
y crech que fora 'l més sá
y oportú desferme d' ella.
¿Pro de quin modo gran Deu?
Si aquesta mossa está cega
y es capassa, si li dich
d' empescarse una revenja
y apelar al vidriol
ó fer qualsevol bestiesa. .

Y lo més curios del cas
es que á mi no 'm fa gran péssa ..

Quan al seu costat estíeh
devant de sas formas plenas,
de sos ulls que llensan foch
de sas galtas de rosella
m' atreu, me deixo estimar
fins li sé seguir la *beu*!

Pro, lluny d' ella reconech,
que no m ompla, que no m' entra,
que no hi penso com ab l' altra
;aquella Carme encisera
tan blanca y alta y gentil
pero també .. tan *esquerpa*!

Nada, demá dematí
hi vaig per volta darrera
li exposo ab gran claretat
quant difícil se 'ns presenta

alimentá 'l nostre amor
ab la oposició paterna
y després 'ns separém
y quedém amichs com sempre.
Nada, demá dematí
'm desfaig de la morena.

;Quinas ilusions més vanas
's forja lo sér humá
per véurelas despres fónbres
al sol de la realitat.
La vigilia alimentava
la idea de desnonar
per sempre més á la mossa,
trençar ab la Monserrat,
tenir l' última entrevista
y ferme 'l sórt á sos planys,
ser insensible á sas gracias,
ser un marbre al seu costat
y acabar ab un *despido*
enérgich, sech y brutal.

Y aquell dematí ;oh sarcasme!
vaig caurer com un cobart,
vaig rendirme sense lluyta
y volguetmen'n separar
vaig quedar lligat ab llasos
de 'ls que no 's trencan jamay
puig per més que, sort contraria
nostres cors lluny ha portat,
la visió d' aquell gran día
may més se 'm podrá esborrar
tant pe 'l goig que vaig fruhir'hi
com per son trist desenllás....

M. RIUSECH.

(SEGUIRÁ)

EN LA PLASSA

— ¡A déu siau, Maginal
— ¡Ola tul... Feya molts dias que no 't veyá.

— Hi vinch molt poch ara á la plassa. Qué voléu qu' hi vingá á fer, si tot va tant car? Una hora y mitja que volto y total hi comprat uns quants préssechs y una mica d' ensiám per las bestias.

— Los pagos se 'ns menjan, filla meva, las *contrabucions*. Las compradoras vos queixéu, pero nosaltres las pagesas, aviat anirém totas á captar.

— ¡Ay! Vaig á veure si trovo una mica de peix per l' home de casa.

— ¿Encara com no compras carn? Ben mirat es lo mes barato que hi ha.

— Si, pero á n' ell no li agrada; no la pot sufrir.

— Donchs al meu hasta 'ls dimonis del inférn li agradan; pero 'm crucifica per un altre cantó; té un génit insufrible, en tot troba taps.

— Lo meu Agustí si que no ho té aixó; es una pasta d' agnus; pero no li agrada la carn, ni 'l fetje de porch ab seba, ni las olivas...

— Tots los homenots tenen las sevas estrambotiguesas.

— Bueno, Magina, 'm dispenseréu que tinch tart.

— Adeu, noya, adeu... ¿Es dir que no 'm compras res?

— ¿A com venéu las patatas?

— Tres lliuras vint.

— Vaja donéumen una lliura y mitja... Prench un parellet de raves, una miqueta de julivert y.. aquet pebrot vermell qu' es tarat.

— Si, dona, empórtat'ho tot. Fas deu céntims de gasto y te m' endús mitja parada.

— ¡Qué miréu prim! Teníu, teníu... ja us podéu quedar las patatas y tot.

— Ves á la forca. No 'n necessito de compradoras com tú. ¡A *vivir!*

— ¿Donchs, perquè m' escometéu?

— A *nanná* mitja senyora. Tú has sigut la que m' has escomés.

— A qui dirá mitja senyora, la pagesa d' estar per casa. Fa veure qu' es pagesa y es una marmaneyera de peta y fuig.

— Mira que t' esgarraparé. Ja 't vaig assenyalar un altre vegada, mal escorpí, poca vergonya.

— Val mes qu' assenyaleu á las vostras fillas, aquell parell d' espárrachs que no 'ls podéu treure de casa ni á fum de sabatots. Las deviau criar ab biberón las vostras noyas, ¿oy?

— No será porque no menjin, sabs, porque gracias á Deu, á casa tots aném típs. Tu 't poguessis menjar las costellas qu' ellas menjan y 'beure 'ls gots de llet y 'ls rovells d' ou qu' ellas se behuen tots los dias.

— Si, ja se 'ls hi hi coneix en la cara de llantia apagada que tenen. Sembla que no hagin menjat calent desde Pascua.

— Aixó son cosas de la naturalesa d' ellas mateixas; prou pena 'n tenen ellas, pobretas, si no tenen carns. En cambi, tú 'n tens pera vendre als homes y als gossós. Semblas una vaca suissa.

— Millor si ho semblo, més val aixis que no pas semblar una barnilla de paraygua com las vostras fi-

llas, sabéu ¿Y aixó de que tinch carn per vendre als homes... ja 'n tinch prou ab lo meu d' home, sabéu? Y encara me 'n sobra, poca-solta.

— Y d' aquell gosset que crias ¿que 'n fas? ¡La senyora del gos! Valdria mes que paguessis lo que deus que no pas criar gossets de... certa classe.

— Si dech, senyal que tinch crédito... Tant ne tinguessiu vos, xafardera.

— Y tal crédito, que t' han de treure de tot arreu alla ahont t' estás, per falta de pago y per bruta.

— Ja teniu sort que vaig depressa que sino us ne diria unas quantas de frescas, mala sort.

— Vés, vés, ja val mes que te 'n vagis, cara de pebrot. Ves á rentar los plats.

— ¡Y vos, cara de auberginia rebregada! Vos si que 'ls devéu tenir bruts encare y aixó que sou tres donas á casa vostra.

— Ves á matar polls y pussas que 't deuhén aixecar las pallas. xarxó. ¡Quina llástima que aquet ultim ayguat que 's va emportar lo pont de Sant Boy, no se t' hagués endut á tú!

— A vos, mala vella.

— A tú que vols anar mudada y als 'sotas hi portas la mar de porqueria

— ¿Qui, jo? Mireu, vull que 'ls vegi tothom los meus sotas. No ensenyareu vos los vostres, no.

Un municipal, interveninhi— ¡Eh! Aquí no se permet ensenyar cosas feas.

— Perque m' insulta, donchs.

— Ella ha comensat primer.

— Vos, que m' heu dit mitja senyora.

— Perque 'm prens lo género de la parada. Fa deu centims de gasto y 'm pren per valor de cinch entre raves, julivert y pebrot vermell, aquesta mitja senyora. Vosté dirá si tinch rahó ó no, senyor municipal.

— *Lo municipal*: — Ea, vamos, se ha acabado el broquil. No quiero escándalo, sino las mando á las dos á la Dirección.

— Ja té sort que tinch tart y haig de fer l' esmorsar per l' Agustí... que sinó....

Una veu: — ¡Sembla qu' esmorsará avuy lo teu home!

FRANCISCO SISA.

L' obra del nin

Una volta un nin
demunt d' una taula
ne feya un castell
ab un joch de cartas,
Al ésser al fi
quan més l' admirava,
li 'n cau lo castell
y... ¡Adeu, obra magna!...

Igual passa á molts:
sols pensan, treballar:
formantse castells,
castells sempre enlayre.

Si 'n fan de il·lusions;
pero al acabarlas
els hi passa igual
que al nin de la faula.

RAMPELLS.

Els que sense pedregadas
han fet cullira del vi
saltan y ballan dixosos
regantse del socialista

Certs venedors de punt de periódichs, fan
tots els papers del auca per obtenir ab con-
dicióes perjudicials pels altres els millors líon-
cos de la Rambla.

Sense quartos, piens de nafras,
tristos, prims y mitj malalts,
ja tornan á Barcelona
els qu' eran á estiuhejar.

TEATROS

ROMEA

Los dos estrenos efectuats ja en la present temporada, han sigut de bon agüero pera la empresa y per sos respectius autors.

Lo primer fou un saynete de 'n Parellada conegut en las *lides artísticas* per Melitón González y en ell dintre un assumpto petitet, hi há descrit una secció de escenas cómicas y d' assumptos militars, que fan trencar de riure á la concurrencia.

Lo segón estreno ha sigut una comedia en 3 actes del reputat autor dramátich Sr. Bordas y Estragués, titulat *L enredaire* que no duptém que hi haurá obra per temps.

Lo Sr. Bordas ha fet ab *L' enredaire* una comedia de verdader ingeni que ajuntat ab lo correcte llenguatge del mateix y cuidada prossa ab que la ha vestida, no vacilém en afirmar que es una de las obras de més enredo y originals que te lo teatro catalá.

Molt ha contribuít al excelent éxit lograt, la perfecta execusió que hi han donat tots los actors y molt principalment lo Sr. Goula, que tant en la direcció com en lo desempeñyo que doná al protagonista, va demostrar que es un actorás y que no te res que envejar als mes notables actors extrangers.

NOVETATS

Regular éxit obtingué la ópera de Gounod *Mirella* degut que es una de las més fluixas composicions del gran mestre francés y á que resultá un xich verda en lo conjunt artístich, degut á falta de ensajos y també á indisposicions que sufrian alguns artistas que desempeñyaren los primers personatjes.

Tant la Sta. Lopeteghi com lo Sr. Balasch á continuació de dita ópera, han hagut de fer llit, durant encare la indisposició del segón á l' hora de escriurer la present revista.

Ab tot, sigueren aplaudits en alguns cantábils, dits dos artistas, aixis com també las Sras. Chivers y Gallinat y los Srs. Puiggener y Carbonell.

Fins dimars no s' ha pogut donar la segona representació de dita ópera y dita audició ja tingué un éxit més franch, de manera que hasta se demaná la repetició del vals en lo primer acte. Lo conjunt sortí més arrodonit.

Verdadera epidemia ha suferit gran part de la companyia, puig además dels dos artistas esmentats, també ha pagat sensible tribut ó indisposició la Srta. Vigier, habentse vist la Empresa, sumament apurada en poguer donar funcions; pero la Providencia que sembla que devegadas fá cosas ben fetas, se posá de costat d' ella y la salvá del compromís valentse de la compri-maria Srta Casas, que s' encarregá del difícil personotje Mimi en *La Boheme* habentne sortit tan airosa que d' un salt se remontá á la altura deguda pera poguer alternar hasta ab un xich de ventatje ab tiples que han vingut precedidas de *sums* y reputació adquirida en teatros del extranger.

Vistas las qualitats que ha demostrat tanten la part lírica com en la dramática, assegurém á la Srta. Casas un brillant porvenir y seria de sentir que la Empresa del teatro, de moment no se 'n aprofités.

Pera dissapte está en preparació l' estreno de la ópera *Joseph*.

CATALUNYA (Eldorado)

Bon principi ha tingut la companyia que nostr'amich senyor Molas ha dut en lo present any si hem de jujar per lo qu' es demostració patent del favor del públich. Aplausos no n' han faltat y la concurrencia ha omplenat ja varias vegadas aquet popular teatro.

En la companyia hi sobressurt la Sta. Gurina que ha fet en *El duo de la Africana* una «Antonelli» de misió. Lo Sr. Alba en lo «Giuseppini» bé com á actor, pero regular com á cantant, puig possehint una veu poch ex-

tensa ha volgut fer gala de ella allargant las notas musicals resultant descolorida per comiert sa *particella*.

Lo públich li ha demostrat alguna vegada que no admet aquestas llibertats.

La Srta. Campos 'ns ha resultat tota un altra dona. De desde sa última malaltia sembla qu' s ha lleugerit de carns y per lo tant se presenta mes ágil y jove en escena; pero li aconsellariam que *La tonta de capiroie* la tragués de son repertori. Es massa dona pera interpretar aquellas monerías.

Lo clou d' aquets días ha sigut la obra *Doloretas*, que com obra de Arniches está magnificament escrita resultant ser un magnífich quadro de costums alicantinas, mes ben sentit que ben desenvololat.

Ab tot, lo públich estigué bastant indiferent en tot lo primer quadro.

La música original del mestre Vives, bastant pesadota y ab poca inspiració.

En lo desempeñyo s' hi distingí lo Sr. Cerbon, que feu esforços sobrenaturals pera que la obra entrés al públich.

Molt bé l' acompanyaren la Srta. Gurina y las senyoras Campos y Sacanelles y lo Sr. Guerra.

Resumint, á la companyia nos sembla li fa falta alguna part de las que s' han quedat en los teatros de Madrid, que están en *amigable* connivencia ab la empresa d' aquet teatro.

Hasta ab los assumptos de teatro, lo centralisme 'ns ha de perjudicar.

TIVOLI

CIRCO EQUESTRE

La Direcció y la Empresa poden estar satisfetas tant del éxit que logran los artistas com del favor que 'ls dispensa lo públich, puig á diari se veu sumament favoreseut y en las passadas festas hi hagueren verdaderas calderadas.

Los debuts que ultimament s' han presentat han sigut del tot notables y dignes de la fama que venian precedits puig que las estrellas Maude y Olga son dugas artistas de forsa y equilibri imponderable y la *troupe* Del-Fa Parrini son verdaders acróbatas, distingintsi lo més jove en lo triple salt mortal que executa ab una llimpiesa extraordinaria.

Están en preparació nous debuts.

TIVOLI

CONCERTS D' EUTERPE

Lo sisé concert de la temporada que la Societat «Coral Euterpe de Clavé» dongué lo passat dimars, se veje extraordinariament concorregut atret sens dupte per l' atractiu que hi havia ab la coronació del busto de Clavé.

Aquest acte que s' verificá mentres s' executava la *Fantasia Elegiaca* de Porcell, sigué altament commovedor y entussiasmá per complert á la concurrencia que aplaudi ab verdader deliri als mestres compositors, poetas, periodistas é individuos de la societat coral que celebraren dit acte.

Entre los que honraren al immortal Clavé, hi vejerem als mestres Srs. Goula (pare), Martinez Imbert, Garcia Robles, Sanchez Gavañach, Borrás de Palau, Vilá Priu, Sanchez Degá y als Srs. Molgosa, Casas Pallerol, Coma, Vidal, Salvans, Estany, etc. etc.

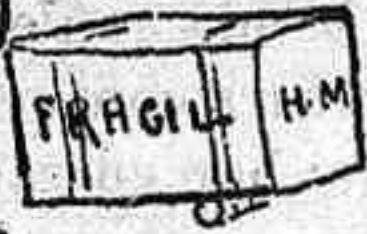

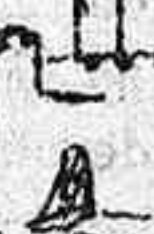

Lo deliri del públich no dongué fi, hasta que l' eminent mestre Goula agafá la batuta pera repetir lo final de dita *Fantasia*, que creyém inútil manifestar l' entussiasme y maestría ab que hu vá fer.

Del resto del concert s' aplaudiren hasta demanar la repetició la cantata *A Monserrat* que resultá nova pera casi tots los concurrents ja que 'n Clavé la havia compost pera acompanyament de sopranos y lo mestre senyor Rafart, (director del coro) l' arreglá pera lo coro infantil, habentne sortit sumament airós.

També mereixé los honors de la repetició, la tan sentida melodia *L' anyorament* que cantá ab verdader sentiment la Srta. Homs.

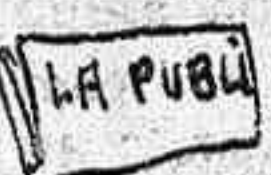
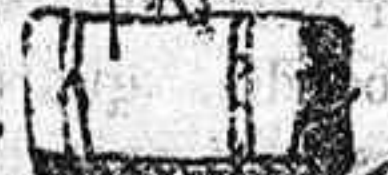

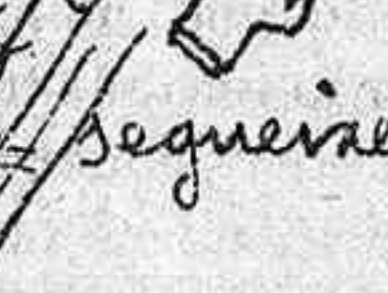

UN COMICH RETIRAT.

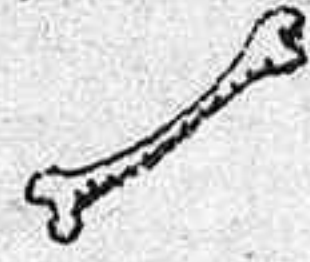
A n'eu Nofre Soloncar

Appreciat : Ja qu'aquest any no hem pogut bairar ab la
 vostra a festa major, vos en fare   la tenim sense i aixis
 Com sabeu, la sel   ha tenim sense i aixis
 es que las festas de han sigut allò que 's diu; mucha y proca
 o lo qu'es lo matein d'arros en una d'
 Hem tingut festetas de ab profussió de y
 s'han fet   per la canalla y cameras de
 pe'ls grans; de y algun envetat about
 la juvenalla ha fet competencia a las
 L' ha repartit y barato als
 moltes societats han donat reunions particulars; els   ab
 han celebrat funcions ab molts   y....
contar. En resum, qu'a Sant Sadurn de a
 a y a de Vich se celebra molt millor.
 Ja veuen i ni tau hem tingut   de
   artificialy!

Aixis donchs, millor que no hagerien bairat ab la

Per abuirvos, ja esteu entre   y

Per satisfaccio vostra, en Xir y o siga aquell de
 de la y el Indulgencias del   segueixen sense
 novetat; fent el com sempre

Vostre sempre
Bertran del

Ni vots d'en

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

CONDICIONS

1.ª Pera l'adquisició del regalo dintre de Barcelona s'ha de presentar el *cupó* (no cal retallar-lo del periòdich) en nostra Administració S. Ramón, 6, junt amb l'import corresponent.

2.ª Los lectors de fora farán la mateixa operació, presentant el número al corresponal respectiu, qui inutilitzarà el *cupó* y per son conducte rebrán l'exemplar

3. Els *cupó*s primas caducarán al cap de vuyt dias ó avans si s'agotés l'obra anunciada

4.ª Els corresponals de fora tin'rán el desquento de costúm, avisantnos cada setmana el número d'exemplars que desitjan se 'ls remeti ó tenen encarregats.

LA TOMASA

CUPÓ PRIMA N.º 3 (1)

Val per un exemplar de

LUGREZIA BORGIA

preciosa joguina de F. XAVIER GODO

UN RAL

1) Caduca als vuyt dias ó avans si s'agotan els exemplars.

Campanadas

Per si no estavam prou ben arreglats ab la crísis industrial y agrícola, ha vingut la riuhada del Llobregat á sembrar la ruína y la miseria en tot lo fértil pla de l'altra banda de Montjuich.

¿Qui 'n té la culpa de 'ls gemechs é imprecacions que llensan avuy els desolats pagesos de la conca del baix Llobregat? Lo de sempre; lo malehit centralisme.

Per un cantó ab la mania suicida de fer diners sense com va ni com costa ha sigut coautor en la tala de 'ls boscos de ja alta montanya permetent que la mal aconsellada avaricia d'uns pochs hagi despoblat las pinedas y rouredas qu'eran l'aturador de las vingudas del riu

Per l'altre cantó, ha sigut lo causant de que un expedient de desviació del Llobregat dormi 'l somni del just en un recó de la Diputació provincial, sotmés á demoras incalificables.

De manera que 'l malehit centralisme es per partida doble lo causant principal d'aquesta catástrofe.

A pesar de lo qual, no hi ha pas pór de que l'Estat s'olvidi d'enviar lo recaudador de contribucions en la época oportuna ó 'l comissionat d'apremis si 'l primer no sab fer rajar lo producte de las suadas de la gent del camp.

Els pagesos del baix Llobregat han perdut sas cullitas, mes no hi ha perill de que 'l Govern de Madrid perdi la seva.

*

De tots els punts de la frontera francesa se reben telegramas notificant que la invasió de 'ls frares y monjas procedents de l'altra banda de 'ls Pirineus, segueix com el foch del *Conde del Venedito* allavors de la guerra de Melilla; d'una manera lenta pero continua

De Irún avisavan dias passats qu'allí la invasió de la carn de convent revesteix las proporcions d'una verdadera avalanxa. En questió de dos ó tres dias van passar la frontera més de 300 individuos entre mascles y famellas, ab la particularitat qu'ellas y ells vestian de paisá; ells ab calanyés y levita negra y ellas vestidas de doi y ab sombrero negro de forma descuydada, com si fossin confeccionats á corre cuyta.

Per la banda de Port-Bou la invasió es també continua y segons veus 's contan per centenars els individuos é individuos qu'han entrat á Espanya per aquest cantó. D'entre ells, molts venen á establirse á Barcelona ahont se diu qu'algunas comunitats francesas han comprat ja edificis ó solars.

Es una verdadera llástima que la bullida de la *Electra* no produhis algún resultat práctic socarrimant las rodaxonas curvas d'alguna paternitat ó maternitat.

Y es una llástima, perque aixís hauriam posat un aturador á l'avalanxa, que se'ns va entrant per portas.

*

A Villajuán, provincia de Pontevedra, hi ha hagut grans batussas entre 'ls pescadors de 'ls xeitos y els de las trañias; els de 'ls xeitos son els proletaris de la gent de mar de la costa gallega; gent que per falta de capitals 'sdedican á la pesca á la menuda, mentres que 'ls de las trañias fan la industria aquesta al engrós, com si diguessim, ab mes capitals y ab medis mes perfeccionats

De la competencia que 'ls grossos fan als petits s'originan los discussions que temps ha sostenen; per lo que, en realitat, es aquesta la questió obrera aplicada á la gent de mar.

Y com de costúm la forsa pública s'ha posat á Villajuán al costat de 'l peix gros per devorar al petit.

La guardia civil armada de bons Mausers va havérselas ab uns quants centenars de xeiteros armats ab pedras. Entre ells hi havia homes vells, donas y criaturas que defensavan son pa, son dret á la vida

Y succehi lo de sempre; alguna rascada, alguna taca de fanch sobre l'uniforme del benemérit institut, li costá al poble una vintena de ferits de bala.

Sense comentaris; la lley 'ns priva de ferlos.

*

Ab motiu de las inundacions del baix Llobregat, s'ha demostrat palpablement qui es el Pons Pilat que 'ns governa. Una nulitat entera y verdadera que lo mateix entén de governar una provincia, que jo de tallar cabells.

Ab motiu de las citadas inundacions, de tots els pobles perjudicats, arrivavan telegramas ó comissions en demanda de auxilis ó disposicions. El governador deya que si, que bueno, que ja veuria.

Al últim, devant de la sorda irritació que s'anava congriant, al veure tan incalificable conducta, 's decidí trasladarse als llocs inundats.

Alli, segons conta un periòdich, distribuia ampollas d'ayguardent y cigarros d'á quarto entre 'ls pagesos que 's planyian d'havérsels'hi enrunat las casas ó d'ha ver perdut las cullitas.

Senyor Sagasta; fassi 'l favor d'enviarnos un mánech d'escombra: 'l vestirém de governador y 'ns farà més proba.

*

A Sevilla dos enamorats 's casaren per sorpresa. Aquet casament consisteix en presentarse 'ls nuvis ab dos testimonis en la iglesia, quan el rector diu missa y al arribar al Evangeli exclamar ab veu alta tots dos; «t' estimo» y donarse las mans. Luego ab los dos testimonis 's vá á la sagristía, s' aixeca acta del fet y. . . ¡llestos!

Donchs bé, á Sevilla dos fulanos van casarse per aquest procediment tan económic, pero 'l rector al adonarsen 's posá tan enfurimat que cridant á una parella de municipals, feu agafar als nuvis.

Es lo qu' ell diria; No 'ls faig agafar per haverse casat contra la voluntat de sos parents sino per estafas. M' han estafat á mi ó als meus colegas la dotzeneta de duros que, ben pledejat, nos produheix cada casament.

Es natura; com 'ls ensotanats no fan res de franch consideran als que 's casan per sorpresa uns estafadors de *tomo y lomo*.

En cambi 'l nuvi de marras, vol querellarse contra 'l rector sevillá per detenció arbitraria.

Celebrarém que li apliqui l' aixeta á certa banda

Si 'ls cambis de la moneda d' un país son el millor senyal pera jutjar de sa prosperitat ó ruina, hem de convenir en qu' Espanya está á l' última pregunta.

Cent franchs de moneda francesa valen avuy 144 pessetas espanyolas. En altres termes una finca que á Fransa val mil duros á Espanya no més en val 560. Un treballador que á Fransa guanya un duro diari aquí sols pot guanyar 11 rals y mitj. Un jornalero qu' aquí guanya deu rals sols pot viure com si 'n guanyés no més cinch á Fransa.

Ab vint anys més de politica restauradora, el valor del diner espanyol no arribará á ser ni l' hù per cent del d' altres països.

¡Bé comensará son regnat lo reyet petit! ¡Será 'l soberá d' una especie de Lilibut ab pretensions

Desde la setmana passada LA TOMASA té una germana Tothom sab que 'l nóm del nostre periódich ve d' una campana de la Catedral que té la historia mes llarga que 'l noy de Tona.

Donchs bé; á LA TOMASA de la Catedral li han posat una germaneta al costat que 's diu «Tecla» y aquesta farà son debut lo dia de la entrada del nou bisbe.

Ab tal motin' estém aquí de gran festa y fém vots per que la Tecla arribi á contar més dias que llangonisas, com per nosaltres desitjém.

Y si pot ser tocant á somatent contra 'ls explotadors del poble, millor que millor

Cantars

La primera la feu Deu
y vá aburrí al pobre Adán,
¡si aquella va esser dolenta,
ves las demás qué serán!

Que portis las dents postissas
no m' extranya casi gens,
sapiguent que tambe hi portas,
un ull, els pits y 'ls cabells.

Algún dia tas paraulas
m' omplenavan de recels
avuy, es tot lo contrari
me deixan fret com lo gel.

PERE VALL.

SECCIO TELEGRAFICA

(Servey particular adelantat — pe 'l *fil especial* de LA TOMASA—qu' encare ningú may no li ha trencat

SAN PETERSBURG — 23- A l hora de «afártam y dígam moro» — ¡Ja estich de tornada! -Ah que trem-pats son els francesos! M' han obsequiat com un rey, més que un rey; com un emperador. ¡Quina gracia que 'm feya, veure aquells *tremendos* republicans enllustrar-me las botas y tornarse ronchs cridant ' ¡Vive l' *empe-reur!* ' ells que quan els en cau un á las mans 'n fan xixinas ¡Entre jo y la meva dona 'ls hem hipnotisat. Ni 'ls meus lacayos me tenen tanta idolatria Ara vaig á darlos un premi pel seu monarquisme; un empréstit de mil millóns de rublos, que pagaré quan ploguin pans de sis lliuras... ¡Ah! y per demostrar que combrego ab las sevas ideas vaig á manar que 's fassi una penjarella d' estudiants liberals en totas las ciutats del imperi y una cordada de mitj milló d obrers cap á Siberia .. Es que 'm vaig tornant republicá gracias á ma estimada alia-da

EL NIÑO NICOLÁS.

PLÁ DE PALACIO — 21 — A l' hora de la siesta. ¿Que dihuen ara? Que s inundan els meus dominis ' Ympos-sible. En Sagasta no 'm va dir res d' aixó... ¿Qué m' explican? ¿qu' están incomunicats, que la gent se nega y las cullitas 's perden? També estich incomunicat jo (ab la opinió pública). També 'm nego jo (á dimitir).. També 'm perdo jo (per la banda del *ore-nus*). ¿Que vingui diuen? ¿Que puji aquí dalt? Está bé; avisim quan s hi pugui venir ab cotxe.

SOCIOS

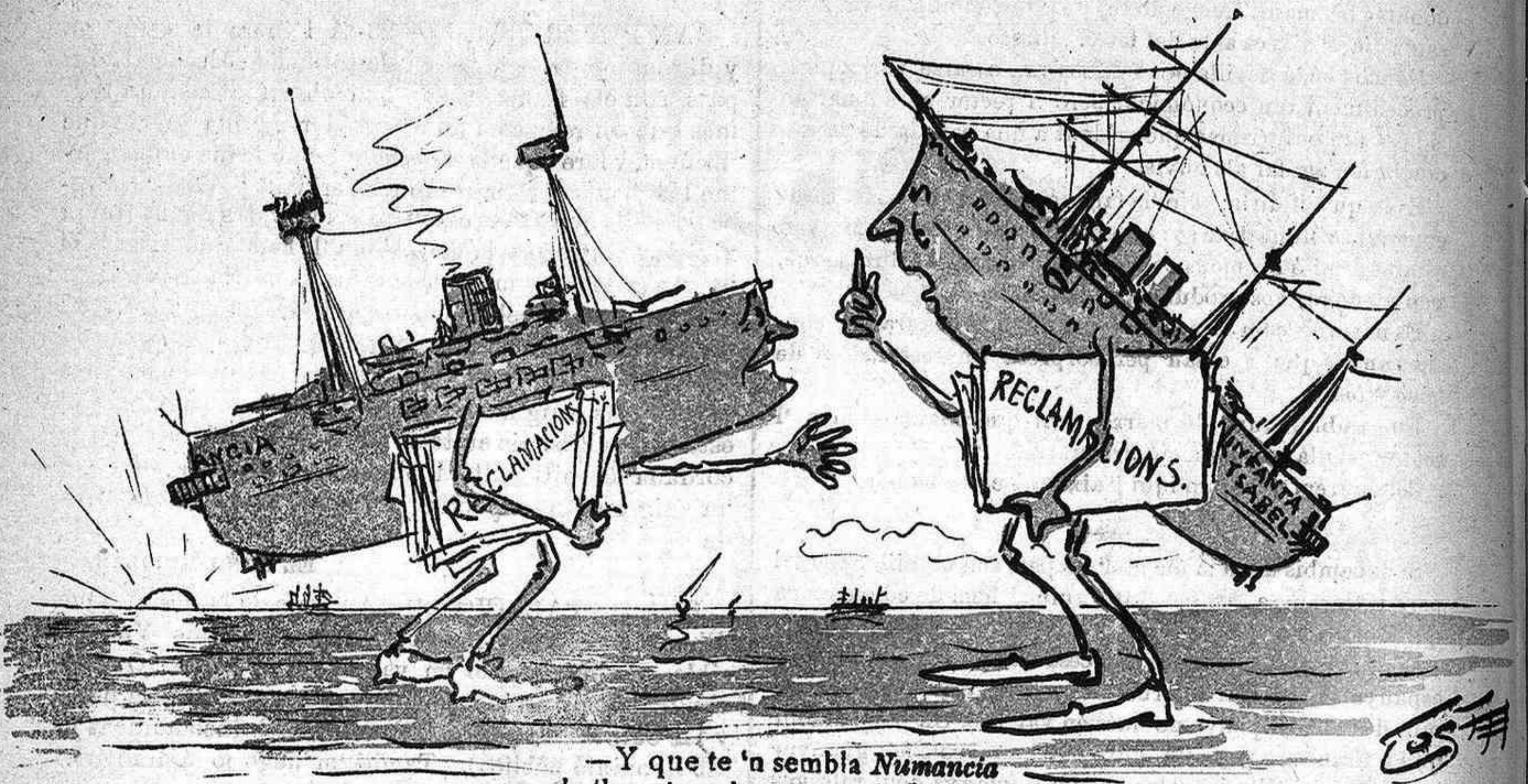
Epigrama

D' una casa en const ucció
va caure un dia un manobre
y quedá al sé á baix 'l pobre
mal-parat, ¡pro de debó!
y digué un tocat de l' ala
cuant la gent allí acudia;
— ¡Ell s' ho ha buscat! ¿No podía...
haber baixat per l' escala?

A RIUS Y PUIG!

CORRESPONDENCIA

Ramón Amorós. «Angeleta» té molt defectes — *Pere Pivó* Ni 'l vers ni la conversa m' omplan l' ull. — *Enrich Mimó*. Encare qu' es poca coseta, l' accepto. — *Ramonet del Cafè*. Algunas bolvas anirán. La poesia es fluixa. Lo demás mal versificat. — *Aigua Freda*. Aceptat. La xarada 2.ª no va — *Romani Calderona*. L' assumpto es massa gros per tant petit desarrollo. — *Ramón Amorós*. Anirá un epigrama. Lo demás no serveix La conversa es falsa porque 's diu «Martí ha anat» — *Ricart Laffite*. No 'm resulta la tarjeta. — *S. Bru-gués* Tot serveix. Moltas gracias. — *Joseph O*. Aceptat. — *Jaume Ferrer*. De la segona remesa 'm quedo l' anagrama, Els cantars son massa ensopits. *A. Rius y Puig*. Está bé, se publicará. — *Mr. Jean Espill*. La majoria serveixen. Tantas gracias. — *Tolapé Gip*. Veuré d' arreglar'ho — *Montabliz*. La segona serie de personatjes no 'm resulta. — *Joan Gendre*. Aceptat y gracias — *I Soler*. Idem
Quedan cartas per contestar.

—Y que te 'n sembla *Numancia*
de 'ls *patracols* que portém?
—Ay *Bel* .. que farem al últim
la fi del *Reina Regent*!

esta cosa es sencilla

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Total 21 Septembre 1901.

Estimat germà: M' ha dit mon pare que t' escribis notificante que vinguis per las *hu-tercera* de *Total* y m' ha recomanat en gran manera de que t' dignés que no faltis y que en las *total* de l' hort n' hi ha de maduras y no las cullirém fins que tu vinguis. Per no molestarte mes poso *hu* á n' aquesta carta y disposa de ton germí.

ALBERTET DE VILAFRANCA.

LOGOGRIFO

- 1 2 3 4 5 6 7—Nom d' homo
- 4 7 3 3 2 6—Siti d' animals.
- 1 5 3 6 2—Aucell.
- 6 7 6 2—Nom de dona.
- 4 5 6—Un espay gran.
- 3 5—Nota musical.
- 4—Consonant.
- 6 2—Nota misical.
- 3 2 6—Moneda.
- 4 2 6 6—Carrer Barcelona.
- 4 2 3 1 5—Nom de dona.
- 4 7 3 3 5 3—Verb.
- 4 2 3 1 5 6 2—Parodia castellana.

J. MOIXOT.

TARJETA

Formar ab oixas lletres lo titol d' un setmanari catalá.

AIGUA FREDA.

SINONIMIA

L' Antón marxá ahi á *total*
á *Tot* ab un gos y en *Gual*.

PERE PLANAS C.

CEROGLIFICH

TANO

JOSEPH O.

ANAGRAMA

En *tot, tot, tot*, lo que *tot*
en lo *tot* del d' *Antequera*
y quan s' explica millor
es quan hi ha un *teoh* al *darrera*.

JAUME FERRÉ.

SOLUCIONS

A lo *Insertat* en lo número anterior
Geroglifich.— *Tres tersas* te la *car-*
nisera.

Anagrama.— *Puro-Prou*.

Xaradas.— *Si-la- =Or-pt*.

Conversa.— *Matheu*

Logogrifo numèrich — *Goleta*

LA TOMASA PERIODICH

Festiu, Il·lustrat y Literari

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

- Espanya y Portugal tmtre. 1'50 ptas.
- Cuba y Puerto Rico > 8 >
- Extranger > 8 >
- Número corrent. 0 10 >

LITOGRAFIA BARCELONESA
S. Ramón, 6.—BARCELONA